

SAMLEDE ANBEFALINGER

Det midlertidige opgaveudvalg om Integration

INDHOLDSFORTEGNELSE

Aarhus - en god by for alle	side 4
Udvalgets formål og opgaver	side 6
Flere kvinder med ikke-vestlig baggrund i job	side 8
Flere unge med ikke-vestlig baggrund i uddannelse og job	side 9
Samspil med nuværende indsatser og initiativer på området	side 12
Flere kvinder med ikke-vestlig baggrund i job	side 14
Anbefalinger:	
1. Flere kvinder i servicefag	side 15
2. Styrkelse af de formelle boglige kompetencer	side 16
Flere unge med ikke-vestlig baggrund i uddannelse og job	side 18
Anbefalinger:	
1. Styrket FGU - øget optag og mindre frafald	side 19
2. Specialiseret virksomhedsrettet indsats til unge mellem 15-29 år af ikke-vestlig oprindelse	side 20
3. Flere fritidsjob til udsatte unge	side 20
4. Flere unge i "gammeldags" mesterlære	side 20
5. Flere unge i uddannelse via styrket samarbejde med civilsamfunder (unge 13-18 år)	side 21

RESUMÉ

§17.4-udvalget Integration har udarbejdet en række anbefalinger til at få hhv. flere kvinder og unge med ikke-vestlig baggrund i job eller uddannelse. Anbefalingerne er bygget op om en række indsatser, se nedenfor.

KVINDER

Flere kvinder i servicefag

- Flere kvinder bag rattet
- Styrket samarbejde med Regionen
- Opnå ordinære timer
- Beskæftigelsesindsats på særlige vilkår

Styrkelse af de formelle boglige kompetencer

- Opkvalificering målrettet udvalgte brancher
- Styrket danskundskaber
- Styrket samarbejde med civilsamfundet

UNGE

Styrket FGU - øget optag og mindre frafald

Specialiseret virksomhedsrettet indsats

Flere fritidsjob til udsatte unge

Flere unge i "gammeldags" mesterlære

Flere unge i uddannelse via styrket samarbejde med civilsamfundet

Omdrejningspunktet for anbefalingerne er et styrket job- og uddannelsesfokus, øget fokus på visitering og afdækning af kompetencer, forebyggelse hos målgrupperne samt større inddragelse af relevante aktører. Initiativerne skal samlet set bidrage til, at Aarhus Kommune lykkes med at nedbringe antallet af ledige med ikke-vestlig baggrund – såvel unge som voksne.

De enkelte indsatser og de bagvedliggende forudsætninger er beskrevet nærmere fra side 13.

AARHUS – EN GOD BY FOR ALLE

I Aarhus Byråd er der en ambition om, at Aarhus skal være en god by for alle. Vi skal udnytte de gode tider og sikre, at endnu flere ledige borgere kommer i job eller uddannelse. Alle, der kan, skal bidrage til fællesskabet. Det gælder både de ledige, der er klar til et job med det samme og de mere sårbare borgere, som er længere væk fra arbejdsmarkedet. Uanset udgangspunktet skal borgeren være i centrum for en konkret og individuel beskæftigelsesindsats, der giver mening for den enkelte.

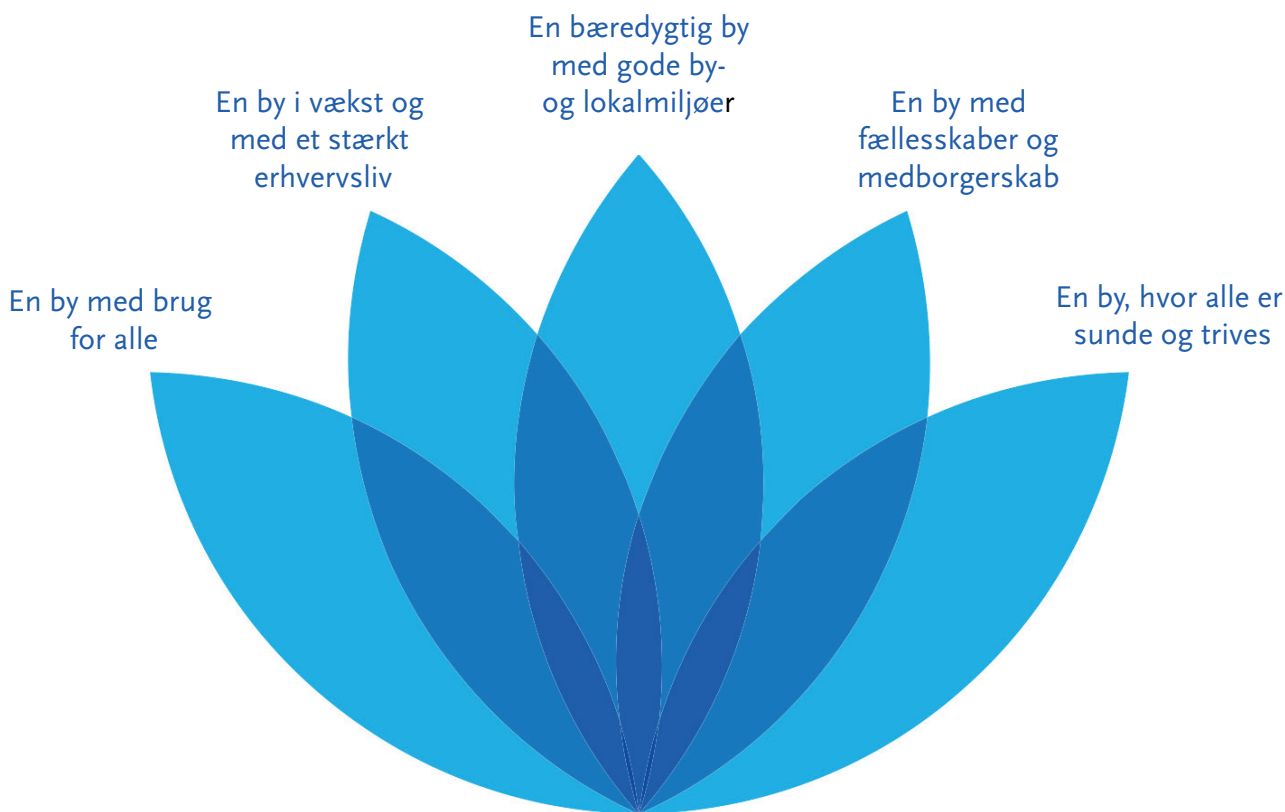
Aarhusmålene 2018-2021 er en del af Aarhus-fortællingen og består af fem mål.

§17.4-udvalgets arbejde har fokus på to af Aarhusmålene:

- En by med brug for alle
- En by med fællesskab og medborgerskab.

Målet om **En by med brug for alle** fokuserer på, at flere bliver selvforsørgende og kommer i uddannelse. Et af fokusområderne er bl.a., at flere borgere med ikke-vestlig baggrund skal i job samt, at flere unge skal i uddannelse eller job.

Aarhusmålet om **En by med fællesskab og medborgerskab** centrerer sig om medborgerskab, færre ensomme og højere tryghed for borgerne.

Aarhusmålene 2018-2021

UDVALGETS FORMÅL OG OPGAVER

Aarhus Kommunes beskæftigelsesplan for 2020 har en vision om, at Aarhus være en by i social balance og med høj grad af social mobilitet.

De fleste aarhusianere er i beskæftigelse og/eller uddannelse og klarer sig på mange måder godt. På trods af at det generelt går godt for beskæftigelsen i Aarhus, er der fortsat et stort potentiale for at nå specifikke grupper og få dem i job eller uddannelse. Dette gælder især kvinder og unge med ikke-vestlig baggrund.

I udsatte boligområder er der stadig væk for mange borgere – både etniske danskere og borgere med ikke-vestlig baggrund – helt uden eller med begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet. Samtidig er der for få, som er i gang med en uddannelse. Disse borgere udgør en vigtig ressource for Aarhus – både i forhold til at sikre virksomhederne kvalificeret arbejdskraft og styrke den sociale sammenhængskraft i Aarhus. Aarhus Kommune har derfor et vedvarende fokus på at igangsætte boligsociale indsatser og integrationsindsatser, hvor omdrejningspunktet er at få flere borgere tættere på job eller uddannelse.

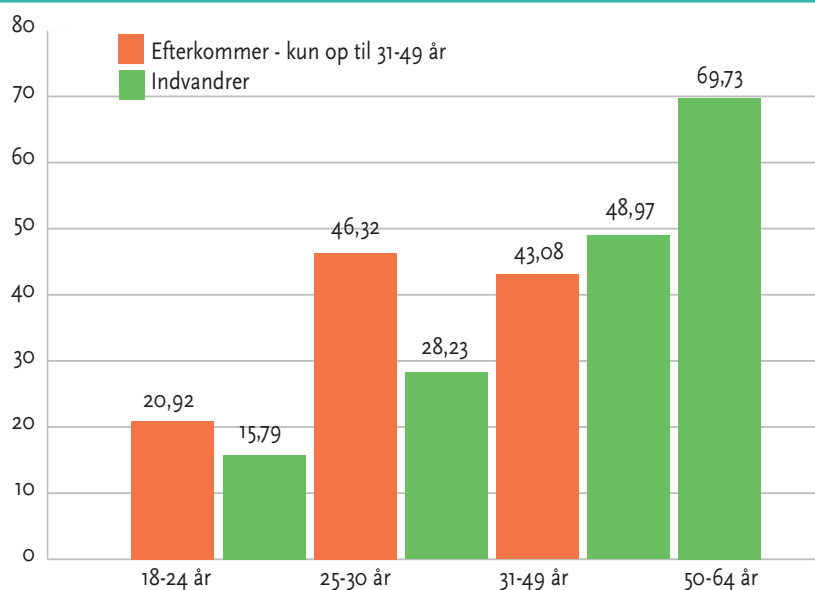
§17.4-udvalgets opgave er at foreslå initiativer, der styrker tilknytningen til arbejdsmarkedet og uddannelsessystemet for kvinder og unge med ikke-vestlig baggrund.

Udvalget har holdt fem møder med repræsentanter fra Aarhus Byråd og eksterne repræsentanter med viden og/eller erfaringer, som kan bidrage med at finde forslag til at få flere kvinder og unge med ikke-vestlig baggrund i beskæftigelse eller uddannelse. Herudover arrangerede udvalget en workshop med deltagelse af kvinder og unge i målgrupperne, som bidrog med konkrete idéer til udvalgets videre arbejde. Herefter prioriterede udvalget kvalificerede idéer og forslag som blev udarbejdet til forslag og endelige anbefalinger.

En stærk baggrund fra såvel folkeskolen og ungdomsuddannelsessystemet har stor betydning for tilknytningen til arbejdsmarkedet og er afgørende for forebyggelsen af ledighed og sociale problemer i voksenlivet. Samspillet med erhvervslivet og skolesystemet er helt afgørende for at lykkes med konkrete nye initiativer. Praktiske færdigheder, praktisk erfaring og håndværksmæssige forudsætninger er centrale kompetencer på fremtidens arbejdsmarked. Disse muligheder skal i højere grad i spil for unge med ikke-vestlig baggrund.

FLERE KVINDER MED IKKE-VESTLIG BAGGRUND I JOB

I Aarhus er kvinder med ikke-vestlig baggrund overrepræsenterede, når det kommer til at være på offentlig forsørgelse. Beskæftigelsesfrekvensen for kvinder af dansk oprindelse i alderen 16-64 år er på 74,5 pct., mens den for indvandrerkvinder af ikke-vestlig herkomst er på 40,5 pct. og 53 pct. for kvindelige efterkommere af ikke-vestlige oprindelse. Af nedenstående figur fremgår andelen af ikke-vestlige kvinder udenfor arbejdsmarkedet fordelt på alder samt sondring mellem efterkommere og indvandrere.

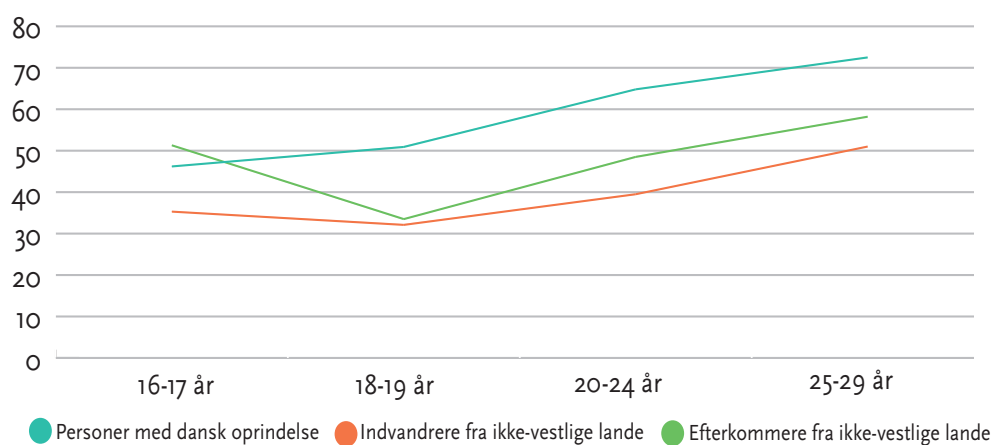
Figur 1: Procentandel af ikke-vestlige kvinder udenfor arbejdsmarkedet.

Figuren viser, at andelen af kvinder udenfor arbejdsmarkedet er højere for efterkommere end indvandrere i alderen 18-30 årige, mens andelen af indvandrere udenfor arbejdsmarkedet er højere end efterkommere for de 30+-årige.

Der er en særlig udfordring for de kvinder, der er indvandret før 1999, da disse ikke var omfattet af de samme regler om sprogundervisning, som dem der er ankommet senere. Denne gruppe af tidligere ankomne kvinder har i dag meget begrænsede danskundskaber.

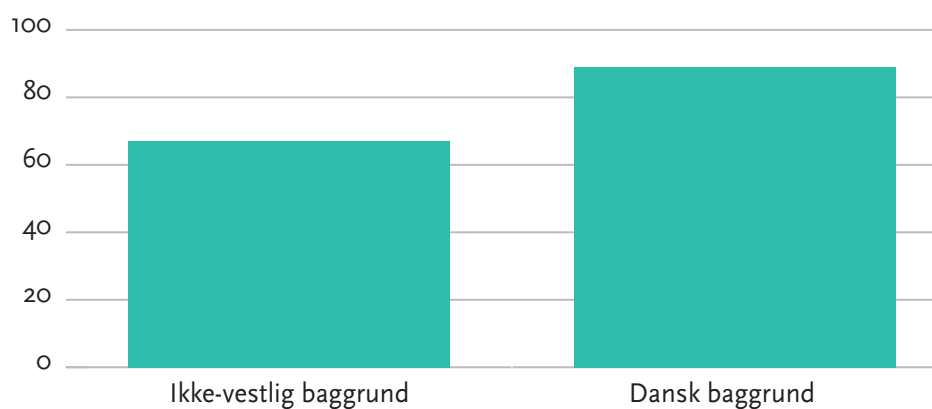
FLERE UNGE MED IKKE-VESTLIG BAGGRUND I UDDANNELSE OG JOB

Beskæftigelsesfrekvensen for unge indvandrere og efterkommere af ikke-vestlig oprindelse er lavere end for unge med dansk baggrund, jf. figur 2. Figuren viser, at efterkommere fra ikke-vestlige lande i alderen 16-17 år har en højere beskæftigelsesfrekvens end danske unge, men senere i livet har danske unge har en væsentligt højere beskæftigelsesfrekvens. I aldersgruppen 25-29 år er beskæftigelsesfrekvensen for personer af dansk oprindelse i Aarhus på 72,5 pct., hvorimod det i samme aldersgruppe gør sig gældende for 58,2 pct. af efterkommere fra ikke-vestlige lande og 51 pct. for indvandrere fra ikke-vestlige lande, jf. figur 2.

Figur 2: Beskæftigelsesfrekvens for unge i Aarhus mellem 16-29 år fordelt på aldersgruppe og herkomst (2018).

En kompetencegivende uddannelse er en god måde at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Derfor skal flere unge med ikke-vestlig baggrund have en uddannelse, så de bliver klædt godt på til at kunne varetage et arbejde senere i livet. Figur 3 viser, at selvom det går den rigtige vej, er det stadigvæk kun 67 pct. af de 20-24-årige ikke-vestlige indvandrere og efterkommere, der har gennemført mindst en ungdomsuddannelse (Integrationsbarometer 2020, uim.dk). Til sammenligning har 89 pct. af de 20-24-årige i Aarhus med dansk baggrund gennemført minimum en ungdomsuddannelse (Danmarks Statistik), jf. figur 3.

Figur 3: Unge i Aarhus i alderen 20-24 år som minimum har gennemført en ungdomsuddannelse (2019)

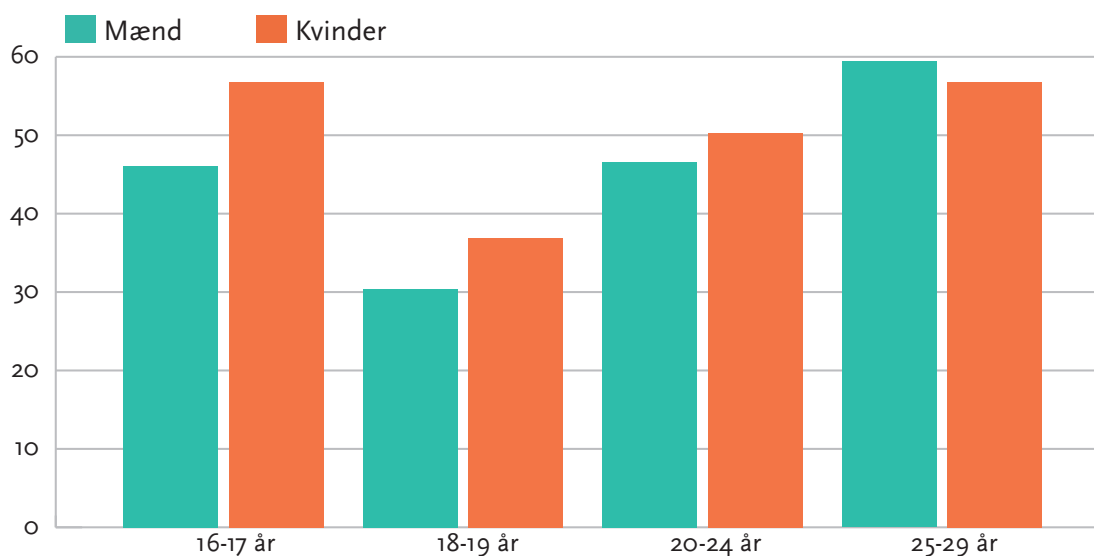
Antallet og andelen af unge 16-29-årige i Aarhus med ikke-vestlig baggrund på uddannelseshjælp/integrationsydelse har været faldende de seneste år. Fra 2017-2019 er antallet faldet med 116 personer, hvilket svarer til et fald på 1,6 %-point. Selvom tallene er faldende, er andelen af denne gruppe på uddannelseshjælp/integrationsydelse stadigvæk væsentligt højere end for alle unge 16-29-årige i Aarhus. I 2019 var det således 2,8 pct. af unge mellem 16-29 år i Aarhus, som modtog uddannelseshjælp/integrationsydelse, hvorimod andelen for unge med ikke-vestlig baggrund var på 7,3 pct.

Kigger man på tal for de unge opdelt på køn, er kvindelige efterkommere med ikke-vestlig oprindelse i højere grad end mændene i gang med en ungdoms- eller videregående uddannelse, jf. bl.a. Integrationsbarometrets hjemmeside med tal på landsplan samt beskæftigelse og uddannelse i Aarhus siden 2012.

[Klik her for Integrationsbarometers hjemmeside med tal på landsplan](#)

[Klik her for Integrationsbarometers hjemmeside med tal for beskæftigelse og uddannelse i Aarhus siden 2012](#)

Kigger man på de unge ikke-vestlige efterkommere i aldersgruppen 16-29-årige, er der forskel på beskæftigelsesfrekvensen blandt kønnene. Figur 4 viser, at blandt de 16-24-årige er beskæftigelsesfrekvensen for de unge drenge lavere end pigerne. Tendensen er derimod omvendt for de 25-29-årige.

Figur 4: Beskæftigelsesfrekvens ikke-vestlige efterkommere i Aarhus fordelt på aldersgrupper mellem 16-29 år (2018)

Der findes en række barrierer, som på den ene eller anden måde gør det mere udfordrende for kvinder og unge med ikke-vestlig baggrund at komme i job eller uddannelse, hvilket er blevet bekræftet i §17.4-udvalgets arbejde. Barriererne omfatter bl.a. utilstrækkelige sproglige kompetencer, mangel på netværk og begrænset tilknytning til arbejdsmarkedet.

Der er indikationer på, at den uddannelseskluft, der er mellem etnisk danske børn og børn med indvandrerbaggrund, som er født i udlandet, hænger sammen med barnets alder på indvandringstidspunktet. Jo senere indvandring, jo lavere gennemførelsesprocent på ungdomsuddannelserne. Det betyder, at sandsynligheden for at gennemføre en ungdomsuddannelse reduceres væsentligt for børn, der ankommer til Danmark efter skolestart – efter de er blevet 7 år. De har sværere ved at lære det danske sprog og klarer sig dårligere i uddannelsessystemet end børn der ankommer inden skolestart. Da uddannelse er en vigtig del af integrationsprocessen, er det nødvendigt at have blik for denne målgruppe.

SAMSPIL MED NUVÆRENDE INDSATSER OG INITIATIVER PÅ OMRÅDET

Aarhus kommune har et samlet ansvar for, at vi rykker med at få flere unge og kvinder med ikke-vestlig baggrund i beskæftigelse. Sammen kan kommunen rykke på mange af de indsatser, der iværksættes. Civilsamfundet har også en vigtig rolle i at motivere borgerne, herunder især de unge mænd, til at komme videre i retning mod uddannelse eller beskæftigelse.

I forbindelse med §17.4-udvalgets arbejde er der gennem dialog – internt i udvalget samt med repræsentanter fra målgrupperne – og gennem vidensdeling, fremhævet en række faktorer, der kan medvirke til at påvirke udfordringerne i positiv retning. Disse er forsøgt indarbejdet i nedenstående forslag til anbefalinger.

Aarhus Kommune har allerede – både internt og i samspil med flere forskellige aktører - iværksat en række integrationsindsatser, som skal være med til at sikre, at flere kvinder med ikke-vestlig baggrund får fodfæste på arbejdsmarkedet. Kommunens medarbejdere arbejder hver dag med forskellige integrationsindsatser for, at dette kan lade sig gøre.

§17.4-udvalget har i sine anbefalinger ladet sig inspirere af og bygget videre på delelementer fra Aarhus Kommunes beskæftigelsesindsats.

§17.4-udvalgets forslag til anbefalinger skal således ses i en sammenhæng med allerede eksisterende indsatser/arbejde samt beskæftigelsespolitikken.

En af Aarhus Kommunes integrationsindsatser er [Opgang til Opgang](#), som er et 4-årigt udviklingsprojekt, hvor der gennem en helhedsorienteret og relationel beskæftigelsesindsats skabes markante og blivende forandringer for ca. 60 familier i Gellerupparken. Projektets tilgang kan i et vist omfang anvendes i enkelte af de indsatser der peges på i §17.4-udvalgets anbefalinger.

En anden integrationsindsats er et projekt med støtte fra Styrelsen for International Rekruttering og Integration med fokus på at få kvinder med etnisk minoritetsbaggrund ind eller tættere på arbejdsmarkedet. Den store mangel på arbejdskraft inden for primært sundheds- og omsorgsområdet (MSB og MSO) kombineres med den uudnyttede arbejdskraft, som findes i gruppen af flygtninge og kvinder med indvandrerbaggrund.

Aarhus Kommune har derudover videreført indsatsen [Flere skal med II](#) – en beskæftigelsesindsats, der har alle aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere som målgruppe. En stor del af denne målgruppe består af kvinder med ikke-vestlig baggrund.

Derudover er der med de boligsociale helhedsplaner i udvalgte boligområder iværksat fremskudte uddannelses- og beskæftigelsesindsatser, som består af lokal rådgivning om job og uddannelse, herunder fastholdelse – typisk med jobcentermedarbejdere til stede dagligt eller faste dage i et lokalområde. Det kan fx være jobcaféer, jobdating, fremskudt job- og uddannelsesrådgivning samt fremskudt virksomhedskonsulent eller virksomhedssamarbejde. Desuden har de boligsociale helhedsplaner med Hotspot Erhverv fokus på at hjælpe unge fra en række udsatte boligområder med at finde et fritidsjob.

Desuden har Aarhus Kommunes beskæftigelsesplan for 2020 fokus på Integrationsgrunduddannelsen (IGU). IGU'en er et forløb målrettet flygtninge og familiesammenførte til flygtninge i alderen 18 til 39 år. Forløbet etableres over en 2-årig periode med det formål, at borgerne får de kvalifikationer, der kræves for, at de kan starte på en erhvervsrettet uddannelse eller komme i arbejde.

I det følgende peges på en række anbefalinger, som skal medvirke til at flere unge og kvinder med ikke-vestlig baggrund kommer i job eller uddannelse – enten i form af nye indsatser eller som supplement til igangværende indsatser. Anbefalingerne omfatter både konkrete forslag til at hjælpe flere unge og kvinder med ikke-vestlig baggrund i job eller uddannelse og prøvehandling.

I nedenstående anbefalinger anvendes i nogen grad et investeringsperspektiv. Ved at investere i øget virksomhedskontakt og endnu mere indgående visitation og afdækning af kompetencer er det målet, at Aarhus Kommune kan lykkes med at nedbringe antallet af ledige med ikke-vestlig baggrund – såvel unge som voksne.

FLERE KVINDER MED IKKE-VESTLIG BAGGRUND I JOB

Nogle kvinder med ikke-vestlig baggrund kan opleve social kontrol i form af, at andre kontrollerer deres muligheder for at komme i job, udvikle faglige kompetencer eller tage en uddannelse, og som kan forhindre dem i at have styringen over eget liv eller etablere den karriere, som de ønsker.

§17.4-udvalget vurderer, at positive netværk og fællesskaber for kvinderne i de udsatte boligområder er med til at nedbryde den sociale kontrol, og at civilsamfundet derfor også har en opgave med at fremme kvindernes beskæftigelsesfrekvens.

Der er dog også mange unge kvinder med ikke-vestlig baggrund, for hvem det lykkes at klare sig godt i skolen og komme i gang med en uddannelse. Disse kvinder værdsættes og bør ses som rollemodeller for andre.

Det kan være udfordrende for kvinderne efter endt uddannelse at få både job og familie til at hænge sammen. Dette kan for nogen give et pres fra familien om ikke at stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

I Danmark er der imidlertid en forventning om, at alle bidrager til fællesskabet, hvorfor det er vigtigt, at kvinderne får den nødvendige støtte til at få familieliv og job til at hænge sammen, og at de kan være gode forældre og rollemodeller for deres børn.

Erfaringer viser, at småjobs på få timer om ugen kan øge motivationen for at få et ordinært arbejde.

I drøftelser om både unge og kvinders adgang til beskæftigelse har §17.4-udvalget bl.a. haft fokus på vigtigheden af gode formelle kompetencer og nødvendigheden af opkvalificering. Af hensyn til motivationen og engagementet for målgrupperne er det væsentligt, at der er udsigt til ordinære timer efter fx en virksomhedspraktik.

Styrkelse af sproget er således centralt for en stor gruppe af kvinderne. Sprogundervisningen kan kobles til virksomheder eller uddannelser i forbindelse med oplæring/fagspecifikt samt til frivillige foreninger.

Aarhus Kommune skal tage et større ansvar i forhold til at understøtte, at kvinder med ikke-vestlig baggrund får styrket muligheden for at få en uddannelse og/eller komme i beskæftigelse på særligt de områder, hvor der fornuværende og for fremtiden er mangel på arbejdskraft.

Der skal være et særligt fokus på den virksomhedsrettede indsats og en styrkelse af de formelle boglige kompetencer.

ANBEFALINGER

1. FLERE KVINDER I SERVICEFAG

Den virksomhedsrettede indsats skal styrkes for kvinder med ikke-vestlig baggrund.

Der skal heri fokuseres på brancher, hvor beskæftigelsesmulighederne vurderes gode: transportbranchen, køkkenbranchen, hotel- & restaurationsbranchen, rengørings- & servicebranchen og social- og sundhedsområdet

Flere af disse brancher, såsom hotel- og restaurationsbranchen har et stort behov for arbejdskraft – også i Aarhus.

Vi anbefaler følgende konkrete tiltag:

Flere kvinder bag rattet

Aarhus Kommune oplyser og informerer om kvindernes muligheder for at blive buschauffører. ”Flere kvinder bag rattet” iværksættes som et beskæftigelsestiltag, som giver kvinderne empowerment og selvstændighed til at bestemme over eget liv. Det er afgørende, at kvinderne har vilje til at ændre deres situation og tør prøve noget nyt på deres vej mod beskæftigelse.

Der laves kampagner og oplysning – fx en ’kvinde-dag’ som inspirationsdag for kommende kvindelige buschauffører. Herudover styrkes samarbejdet mellem beskæftigelsesområdet og Aarhus Sporveje, Arriva, UC Plus m.fl.

Styrket samarbejde med Regionen*

Sundhedssektoren, bl.a. Skejby Universitetshospital, har konkret brug for arbejdskraft, hvilket bl.a. indebærer servicemedarbejdere herunder portører, rengøringsassistenter, køkkenmedarbejdere mv.

Få ordinære timer

Det er vigtigt at opnå/opretholde en tilknytning til arbejdsmarkedet, selvom det i nogle tilfælde kun er få timer om ugen. Job- og virksomhedskonsulenter oplyser kvinderne om muligheder i forbindelse med fx småjobs, fleksjob mv.

Beskæftigelsesindsats på særlige vilkår

En indsats målrettet beskæftigelse med fleksible vilkår og deltidsbeskæftigelse kan være vejen ind på arbejdsmarkedet for denne gruppe af kvinder. Det kræver virksomheder, hvor jobperspektiver er mulige, og, at de rette rammer og vilkår er til stede. Virksomhedskonsulenter skal være opsøgende i forhold til at åbne dørene for målgruppen.

Konkret foreslås det, at der ansættes seks virksomhedskonsulenter, som skal være med til at styrke den virksomhedsrettede indsats gennem en branchefokuseret indsats med virksomhedspraktikker, småjobs og lignende.

* Der kræves forinden videre indsatser en indledende dialog med Regionen om et styrket samarbejde.

2. STYRKELSE AF DE FORMELLE BOGLIGE KOMPETENCER

Gode formelle kompetencer er væsentlige i forbindelse med adgang til beskæftigelse og der kan være brug for opkvalificering. Af hensyn til motivationen og engagementet for målgrupperne er det væsentligt, at der er udsigt til ordinære timer f.eks. efter en virksomhedspraktik.

Vi anbefaler:

Opkvalificering:

I sammenhæng med den styrkede virksomhedsrettede indsats er der behov for flere opkvalificeringsforløb målrettet de udvalgte brancher, hvor der fornuværende og i fremtiden er væsentlig mangel på arbejdskraft. Opkvalificering i form af fx:

- Sproglige kompetencer
- Forberedende Voksen Undervisning (FVU) – anderledes tænkning til at styrke kvindernes dansk- og matematik kundskaber. Praktisk anvendelse af begreber i arbejdet ved at bruge sproget i skrift og matematikken i dagligdagen.

Et konkret forløb kan skabes sammen med fx Midttrafik/Arriva ift. en sammenhængende virksomhedsrettet opkvalificering. Forløbet kan starte med en præ-screening af borgerne i målgruppen, herunder i forhold til afklaring af konkrete forudsætninger for at kunne deltage og afslutte forløbet

Forløbet kan efterfølgende suppleres med kørsel i bus, så kandidaten får indblik i arbejdssituationen. Det er vigtigt, at et eventuelt forløb bliver lavet i samarbejde med arbejdspladserne, så der er job i den anden ende.

Herudover vil der med opkvalificering indenfor rengøring- og servicebranchen efterfølgende være gode ansættelsesmuligheder. Derudover vil det være muligt at gå videre med en uddannelse indenfor området senere hen – såsom hospitalsserviceassistent, hvor der er mangel på arbejdskraft.

Der kan som opkvalificering sammensættes moduler af AMU-kurser målrettet brancherne. Dette i sammenspil med fx Horesta og konkrete arbejdsgivere, som oplever mangel på arbejdskraft.

Som forberedelse til at tage en kortere uddannelse eller komme i mesterlære foreslås en mulighed for, at der arbejdes med mindre kursusforløb, som er kompetencegivende, fx hygiejnebevis, brandkursus, førstehjælp, hjertestarter, dansk og matematik, demokratikursus, cykelkursus mv.

Styrkede danskundskaber

Manglende danskundskaber er en af hovedårsagerne til, at kvinderne i denne målgruppe ikke kommer i beskæftigelse. Det er derfor vigtigt, at der stilles krav til, at kvinderne skal lære dansk. Dette gavner deres mulighed for at komme i beskæftigelse og ligeledes fordelagtigt for deres børn.

Ved at stille krav/forventninger til målgrupperne om, at de skal lære det danske sprog, støtter det op om forventningen til, at man bidrager aktivt til samfundet – som aktiv medborger. For nogle kvinder i målgruppen kan det endda være positivt med krav om fx sprogkurser eller lign., da dette vil betyde at familien skal acceptere indsatsen.

Styrket samarbejde med civilsamfundet

§17.4-udvalget anbefaler, at civilsamfundet inddrages og spiller en langt større rolle for at understøtte kvinder og unge med anden etnisk baggrund – og deres vej mod uddannelse og beskæftigelse.

Civil-/frivillighedsområdet kan bl.a. bidrage til at modvirke kontrollen for kvinder gennem bæredygtige fællesskaber og mentorfunktioner, som kan støtte kvinderne i deres arbejde mod at blive selvforsørgende.

Frivillige mentorer hjælper med at skabe netværk for kvinderne, skaber en struktur i hverdagen, støtte op omkring jobforberedelse, praktik og giver sparring i forhold til forberedelse til job og udfordringer i hjemmet.

For nogle kvinder i målgruppen vil der være brug for forebyggende undervisning i, hvordan man forvalter både familie og job. Dette kan ske via netværk for kvinder og i samspil med kommunen – med det formål at få kvinderne tættere på jobmuligheder.

Der kan med fordel anvendes en korpstænkning, hvor ”kvinder lærer kvinder” og bidrager med egne erfaringer som eksempelvis Bydelsmødrene.

I forhold til et styrket samarbejde med civil-/frivillighedsområdet, foreslås det, at dette ses i en sammenhæng med indsatsen under de unge. Der er således ikke afsat særskilte midler hertil i anbefalingerne hos kvinderne.”

Ansættelserne kan med fordel i nogen grad ske med blik for lokalkendskab. Der er gode erfaringer med at ansætte lokalt og med kendskab til lokalområderne, bl.a. i forbindelse med helhedsplanerne,

FLERE UNGE MED IKKE-VESTLIG BAGGRUND I UDDANNELSE OG JOB

Det er vigtigt at fastholde forventninger til alle unge med ikke-vestlig baggrund om, at de kan og skal bidrage til fællesskabet, tage en uddannelse og komme i job. Ved at stille krav, viser vi, at der er positive forventninger til alle unge. Disse forventninger retter sig særligt mod de unge selv samt forældrene.

Der er således en overordnet målsætning om, at alle unge skal have en uddannelse/ungdomsuddannelse – eller alternativt et job. Der igangsættes en række understøttende initiativer, som sikrer, at vi gradvist bliver endnu bedre til at understøtte de unges uddannelsesvalg og forhåbentlig på sigt får flere tømrere, SOSU-assistenters mv.

Der er mangel på folk indenfor erhvervsuddannelserne. Aarhus Kommune har generelt ligget under landsgennemsnittet for andelen af elever, som vælger en erhvervsuddannelse direkte efter grundskolen, hvilket bl.a. kan forklares af kommunens demografi og mange uddannelses tilbud. Der er dog også en del unge, som påbegynder en erhvervsuddannelse på et senere tidspunkt i deres liv fx ovenpå en gymnasial uddannelse.

En erhvervsuddannelse er et springbræt til beskæftigelse indenfor en række områder med mangel på faglært arbejdskraft. Erhvervsuddannelserne giver både direkte adgang til et godt job samt mulighed for at blive iværksætter eller videreudanne sig.

ANBEFALINGER

1. STYRKET FGU – ØGET OPTAG OG MINDRE FRAFALD

Supplerende intensiv indsats for de mest udfordrende unge med ikke-vestlig baggrund
FGU'en spænder over en bred gruppe af unge, fra unge som næsten er klar til påbegyndelse af en erhvervsuddannelse, til unge som er meget langt væk påbegyndelse af ordinær uddannelse, og som kæmper med både sociale, faglige og helbredsmæssige problemstillinger. Det er vurderingen at den tungeste del af elevgruppen fylder uforholdsvist meget på uddannelsen, og at der er behov for at iværksætte en særlig intensiv indsats for dem. Dette gøres for, at den enkelte oplever at komme tættere på uddannelse og arbejde, men også for at den bredere gruppe af elever har ro til læring. Derfor vil det være relevant at kigge på, om man kunne investere i en supplerende intensiv indsats for de mest udfordrede unge med ikke-vestlig baggrund. Køb af en supplerende pædagogisk indsats for de mest udfordrede unge, som bygger ovenpå den allerede eksisterende undervisning, vil skabe ro, og vil dermed også øge de unges oplevelse af et FGU som et attraktivt sted at uddanne sig.

Aarhus skal være en by med brug for alle – det er et af Aarhusmålene. En af indikatorerne er, at alle skal være selvforsørgende eller tage en ungdomsuddannelse. Det er dog ikke alle, der er rustet til at tage en ungdomsuddannelse lige efter grundskolen.

Den Forberedende Grunduddannelse (FGU) er målrettet unge under 25 år uden en ungdomsuddannelse, og som ikke er i beskæftigelse eller i gang med uddannelse. FGU skal fungere som hovedvejen for unge, der har brug for at få styrket deres faglige og personlige kompetencer, inden de kan begynde på en ungdomsuddannelse eller komme i job.

Ca. 70-75 pct. af de unge på FGU'en har anden etnisk baggrund end dansk.

For at styrke FGU'en – og de unges muligheder for at tilegne sig kompetencer, så de på sigt kan tage en ungdomsuddannelse eller komme i job – anbefaler §17.4-udvalget, at:

FGU'en brandes yderligere

For at de unge skal finde FGU'en attraktiv, er det væsentligt, at FGU'en har et godt image blandt de unge og er cool. Dette kan fx etableres ved at indgå i et samarbejde med en af byens sportsklubber som fx AGF eller andre lign. foreninger, der samarbejder for fritidsaktivitetsdelen.

Styrket socialt netværk

Et af midlerne til, at de unge kan lykkes med FGU'en, er et godt socialt netværk.

Det sociale netværk kan bl.a. styrkes ved at koble yderligere mentorer på, eller ved at indgå samarbejder med fx ungdomsklubber på tværs af områder mv. Fx et pilotprojekt med 10 unge i målgruppen.

Fællesskaber er vigtige for de unge. Konkret foreslås, at tilgangen til de unge er den tidligere anvendte "Best buddy" eller "ung til ung"- tilgang, hvor der er tale om rollemodeller på tværs, som giver deres erfaringer videre til de unge.

Der kan desuden trækkes på tidligere erfaringer fra et projekt i Tilst, hvor der bl.a. var fokus på at få fat i alle unge i en gruppe, samt erfaringer fra Comeback, som er en specialindsats hos Unge, Job og Uddannelse.

Comeback har som overordnet formål at flytte deltagernes opfattelse af deres omgivelser, dem selv og deres fremtidsmuligheder, så de via en støttet indsats kan påbegynde vejen mod job eller uddannelse. Projektet bygger på en central antagelse om, at mange unge i målgruppen faktisk gerne vil integreres i normalsamfundet, og at beskæftigelse eller uddannelse er nøglen til at komme ind i samfundet.

2. SPECIALISERET VIRKSOMHEDSRETTET INDSATS TIL UNGE MELLEM 15-29 ÅR AF IKKE-VESTLIG OPRINDELSE

Med henblik på at styrke den virksomhedsrettede indsats for målgruppen ansættes 4 virksomhedskonsulenter, som varetager en specialiseret virksomhedsrettet indsats for unge mellem 15 og 29 år med ikke-vestlig baggrund. **Den specialiserede indsats er et nyt tiltag, og aldersgruppen fra 15-30 år, altså hen over det 18. år, er ligeledes nyt.**

En specialiseret virksomhedsrettet indsats drejer sig både om etablering af virksomhedspraktikker og at arrangere netværksdage, hvor de unge deltager i virksomhedsbesøg mv. Virksomhedskonsulenterne arbejder både med unge under 18 år og unge over 18 på offentlig forsørgelse.

3. FLERE FRITIDSJOB TIL UDSATTE UNGE

Hvis den unge tidligt i livet kommer ud på arbejdsmarkedet, kan det bidrage positivt til den unges opfattelse af arbejdslivet – dette gælder særligt mange af de unge i målgrupperne, hvor en stor andel ikke har forældre på arbejdsmarkedet. Det vil således være vigtigt at få de unge mere oplyst i forhold til valg af uddannelse/job og tidligt kendskab til arbejdsmarkedet gennem erhvervspraktik eller fritidsjobs i løbet af barndom/ungdom*.

- De unge får styrket adgang til netværk og mentorer, som kan hjælpe med adgang til erhvervspraktik og fritidsjobs.

Med henblik på at styrke indsatsen for både unge som umiddelbart er klar til fritidsjob, og unge som ikke er foreslået det at ansætte tre konsulenter, som kan booste indsatsen for begge målgrupper. Supplerende afsættes midler til at aflønne (godtgørelse eller dusør) unge som deltager i praktik efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats, serviceloven eller vejledningsloven.

Ansættelserne kan med fordel i nogen grad ske med blik for lokalkendskab. Erfaringerne fra bl.a. den indsats der er i Gellerup omkring børn og fritidsaktiviteter viser, at det er en fordel med forudgående kendskab til lokalområdet.

4. FLERE UNGE I "GAMMELDAGS" MESTERLÆRE

Det er vigtigt med relationer/netværk på arbejdspladsen, og det kan især være en støtte, hvis den unge har det svært på grund af forskellige udfordringer. En tillidsfuld relation på jobbet er med til at støtte den unge og kan være startskuddet til en god tilværelse på arbejdsmarkedet.

- Ved etablering af "gammeldags" mesterlære på en række af de steder, hvor de unge er i praktik, er der mulighed for "relationsopbygning" hvor mesteren fx kan ringe den unge op eller hente denne, hvis vedkommende ikke er mødt ind. Disse relationsopbygninger kan være vigtige for, at de unge holder fast og gennemfører uddannelse. Modellen kan være et alternativ til unge, der ellers vil springe fra de "almindelige traditionelle erhvervsuddannelser".
- Styrke indsatsen, der kan motivere de unge, jf. projekt Sjak og byg – inspiration fra projekt i Gellerup, hvor fokus er på unge som kan noget håndværk – virksomheder kan rekvirere de unge i forbindelse med en specifik opgave.

Med henblik på at finde mesterlærepladser til målgruppen kan der ansættes en virksomhedskonsulent, som dels kan opsøge mesterlæremuligheder og dels kan motivere unge med ikke-vestlig baggrund til at benytte sig af mulighederne i ordningen.

* Af ungehandlingsplanen fremgår en målsætning om at styrke indsatsen for at få flest muligt unge med ikke-vestlig baggrund i erhvervspraktik i folkeskolen, som også er et obligatorisk element jf. ungehandlingsplanen samt at styrke indsatsen for at gøre det attraktivt for flere unge med ikke-vestlig baggrund at få et fritidsjob.

5. FLERE UNGE I UDDANNELSE VIA STYRKET SAMARBEJDE MED CIVILSAMFUNDET (UNGE 13-18 ÅR)

Der ønskes et større fokus på at inddrage civilsamfundet i arbejdet med at få flere unge i uddannelse. I samspil med foreninger, evt. samarbejde med klubber mv., kan der søges støtte til at give de unge viden og netværk i forbindelse med deres vej mod uddannelse.

Ligeledes kan civilsamfundet inddrage fx frivillige foreninger i forbindelse med et styrket skole-hjem-samarbejde. Dette kræver større kendskab til hinanden, større åbenhed angående krav til uddannelsesparathed, kvalifikationer og anbefalinger til kommende uddannelsesvej.

Målet er, at forældrene får flere redskaber, der gør, at de i højere grad kan støtte op om deres børn og stille forventninger til dem.

Forældre workshops

Via Ungecenteret kan der etableres forældre-workshops, hvor forældrene har mulighed for at modtage undervisning om, hvordan de bedst muligt kan støtte deres børn. Ved afholdelse af "forældre-workshops" kan rollemodeller, lærlinge, virksomheder og erhvervsskoler fortælle om erhvervsuddannelser, og hvorfor de er gode. Supplerende kan ressourcepersoner fra udsatte bo-ligområder blive uddannet i at videreformidle budskabet lokalt.

Der kan iværksættes informationskampagner, hvor fokus er på kvalitetene ved at tage en erhvervsuddannelse, lønniveau, omdømme mv.

Jobdating

I forhold til at udbrede kendskabet til fritidsjob og uddannelse, kan dette gøres ved Jobdating i udsatte boligområder. Kendskabet kan udbredes via fx Det Boligsociale Fællessekretariat. Konceptet udbredes til også at inkludere fritidsjobs og uddannelse. Kendskabet øges ved at give både unge og forældre mulighed for at komme på udflugter i forbindelse med uddannelsesinstitutioners åbenhus dage ved fx Aarhus Tech, et gymnasium eller mellemlange uddannelser. Derudover kan der både være forberedelse og opfølgning evt. ved en kop kaffe med både unge og forældre.

Hjælp til forældre med særlige udfordringer ift. at være "det gode eksempel". Dette kan ske gennem frivillige foreninger, hvor forældre kan videndele, agere rollemodeller. Dette kan fx ske i samarbejde med BABA-indsatsen (BABA - fordi far er vigtig) og Bydelsmødre med fokus på, hvor vigtig forælderrollen er i forhold til at støtte op om, at børnene får/gennemfører en uddannelse.

Civilsamfundet har ligeledes erfaring i at arbejde med netværksdannelse, frivillighed, selvtillid, fritidsjobs, social omgang som bliver certificeret (fx "OCN" - Open College Network) mv. – alt sammen noget der vil være med til at styrke de unges kompetencer og selvtillid i forbindelse med at komme nærmere en uddannelse.

Pilotprojekt med 10 unge der er indvandret til DK efter 7-års-alderen får rådgivning om og økonomisk støtte til et ophold på efterskole eller højskole.

Indsatsen "flere unge i uddannelse via styrket samarbejde med civilsamfundet" skal ses i sammenhæng med indsatsen under kvinderne med inddragelse af civilsamfundet.

Det midlertidige opgaveudvalg om INTEGRATION

Lone Hedelund

Tidligere leder af biblioteket i Gellerup – arbejder nu med bydelsmødre

Kasper Kyed

Direktør, Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI)

Claus Bentsen

Leder / rektor, Aarhus Forberedende Grunduddannelse, FGU Aarhus

Safaa Mohamed Ali

Væksthusets forskningscenter, fra Aarhus. Rapport om somaliske kvinders fortællinger om arbejde og ledighed marts 2019

Anna Piil Damm

Professor, Institut for Økonomi, Aarhus Universitet, Trygfondens Børneforskningscenter

Lars Larsen

Direktør, LG Insight

Mette Rønnau

Direktør, CABI

Sana Mahin Doost

Fhv. forkvinde, Danske Studerendes Fællesråd, har gået på Langkær gymnasium

Lone Hindø/Louise Lindskrog

Formand, S

Keld Hvalsø

EL

Lene Horsbøl

V

Knud N. Mathiesen

DF

Rabih Azad-Ahmad

RV